

Cənubi Qafqaz üçün 2026-cı il - BİZİ NƏ GÖZLƏYİR?

Ukrayna münaqişesinin qısa müddətde aradan qalxacağı fonunda, bütövlükde Cənubi Qafqazın, xüsusilə Azərbaycanın, Ermənistən, Gürcüstən əhəmiyyəti, eləcə də bu regionla bağlı müzakirələr nəzərəçarpacaq dərəcədə görünməkdədir. Cənubi Qafqazda ki proseslərlə bağlı müzakirelərdə indiki ənənəvi spekulyasiyalar diqqəti daha çox cəlb edir. Bu regionda tendensiyaların köklü şəkildə dəyişməsi ehtimalının çox az olduğu qənaəti də mövcuddur və dönyanın ən tanınmış siyasetçiləri bəzən belə hesab edirlər ki, regionda köklü bir dəyişkənlilik mümkün deyil. Bununla belə, nəzəre alsaq ki, bu il Ermənistanda bir seçki kompaniyası baş tutacaq, eləcə də seçkidən yenice çıxmış Gürcüstəndə hələ də Mixail Saakaşvili kimi Qərbin bir nümayəndəsi var, deməli, hansısa dəyişiklik ehtimalı da olsa ortaya çıxır. Şübhəsiz ki, hadisələrin gedisi hələ bundan sonra bəzi proqnozları verməyə imkan vere bilər.

Bildiyimiz kimi, Ermənistanda parlament seçkiləri qarşısında gələn ilin ən mürəkkəb tapmacalarından biri hesab olunur. Ən azından erməni cəmiyyəti özü bu seçkini tapmaca hesab edir. Çünkü həmin ölkədə siyasi stratiqrafiya çox mürəkkəbdür. Bir çox regional məsələlərin məhz bu ilki seçki kampanyasının nəticələri ilə bağlı olduğunu düşünən ermənilər də az deyillər. Bu spektr nəqliyyat və logistika kommunikasiyalarının yenidən işe salınmasından tutmuş Azərbaycanla sülh sazişinə qədər əhatəli sayılır. Ola biləsin ki, postsovjet Ermənistən tarixində ilk dəfə bu qədər müəmməli vəziyyətin yarandığı düşünülməkdədir.

İstərdik ki, Ermənistən daxili siyasi mənzərəsi haqqında bir qədər də bəhs edək. Hadisələrin gedisətindən ortaya çıxan və görünən odur ki, seçkilər özünəməxsus ideoloji xarakter daşıyacaq. Təbii ki, Ermənistən həkimiyyətinin həmin seçkiləri müharibəyə qarşı sülh mübarizəsi kimi təqdim edəcəyi də istisna edilə bilməz. Bildiyimiz kimi, Ermənistən hökumətinin "Real Ermənistən" layihəsi var. Bəli, bu layihəyə lağ edənlər, xüsusən də həmin layihəni elə salan hayalar da az deyillər. Çoxdandır ki, ermənilərin bir çoxları həmin layihəni açıq şəkildə antimilli hesab edirlər. Amma buna baxmayaraq, belə bir layihə mövcudur və bir növ, artıq qəbul edilməkdədir. Çünkü konkret qərarlar, taktiki gedişlər və hətta strateji plan bu matrisin etrafında cəreyan edir.

İllərdir şahidi oluruq ki, Ermənistən müxalifəti birləşə bilmir. Çünkü müxtəlif məqsədləri və hədəf auditoriyasını erməni müxalifəti düzgün seçə bilmir. Bəziləri, daha dəqiq desək, Robert Köçəryana, "Bizim yol" hərəkatına, "Üçüncü yol"un yeniliyinə təref can atanlar və Arman Tatoyan kimi Moskva ilə köklü fasıləsiz əlaqədə olanlara meyillilər arasında birlik çətin ki, mümkün ola bilər. Müxalifətin zəifliyi həddən artıq emosionallıqda və konsolidasiyanın, yeni toplaşma nöqtəsinin olmamasında özünü biruzə verir. Burada hətta kilsə, dini məsələlərə münasibət də az təsir etmir. Xüsusən də erməni baş nazirin hədəfinə olan kilsə ilə də bağlı fərqli yanaşmalar var. Əslində, bunun özü də parçalanmaya rəvac verən köklü bir mə-

sələdir. Bax elə bundan da istifadə edənlərin tapılacağı istisna edile bilməz. Üstəlik, erməni cəmiyyətində həm Rusiya, həm də Qərbiə meyilli qüvvələrin olması belə hansıa birliyin yaranmasına kifayət qədər böyük maneədir. Bunu elə erməni baş nazir Nikol Paşinyan da, onun rəqibləri də, üstəlik kənardan müşahidə edənlər də yaxşı bilirlər. Elə zənn edək ki, bu ilki seçki qabağı hansıa bir birləşməyə nail ola bildilər. Sual olunur ki, bəs yaxşı, onlar seçki gündündən sonra necə bir ola bilərlər? Axi seçkidən sonrakı zaman fasilesində də Ermənistəndə həyat bitməyəcək. Belə çıxır ki, Ermənistən üçün cari il, 2026-cı il təlatümlərin başlanğıcı belə ola bilər. Bir sözlə, Cənubi Qafqazın hayalar məskunlaşan ərazilərində hələ hansıa bir rezonans baş verə bilər və bu na hazırlıqlı olmaq ən vacib məsələ hesab edilməlidir.

Regionun digər bir dövləti olan Gürcüstən üçün isə vəziyyət tamamilə başqadır. Çünkü Gürcüstəndə seçkilər artıq başa çatıb və təxmin edilənlər arxada qalıb. Bəli, hətta Moskva ilə substantiv dialoqa başlamaq üçün unikal imkanlar da açılıb. Bir çox politoloqların fikrinə görə, bu unikal imkanlar, təxminən 2028-ci ilin yazına qədər də hələ ola bilər. Çünkü yalnız yeni seçki dövrünə daxil olmaqla hər şey, xüsusən də qeyd olunan imkanlar bətə bilər deyə düşündür. Doğrudur, Gürcüstənla bağlı mənzərədə Mixail Saakaşvilini kənardan görünənlər, onun artıq kənardan olduğunu düşünənlər də az deyillər. Amma belə düşünənlər bir məqamı da unudurlar ki, Saakaşvilinin irsi yaşayır və Mişikonun əsas konsepsiyası "tanınmadan danışmaq olmaz" hesab olunur.

Gürcüstən heç də qonşu Ermənistən kimi riskli və təhlükəli durumda olmasa da, həmin o Cənubi Qafqaz ölkəsi üçün də müvafiq olan "asılı" məqamlar danılmazdır. Siyasetçilərin əksəriyyəti belə hesab edirlər ki, Gürcüstən üçün məhz 2026-cı ildə çox şey Qərbdən asılı olacaq. Hər halda, Qərbin məhz Saakaşvili barədə xüsusi planları olmuş olsa, bu zaman Gürcüstəndə də vəziyyət gürcülərin düşündükləri kimi olmaya bilər.

Digər Cənubi Qafqaz ölkələri ilə

müqayisədə, 2026-cı ildə məhz Azərbaycanın daha sabit və stabil inkişaf yoluna davam edəcəyi qəbul edilmək də və rəqibləri tərefindən belə etiraf edilməkdədir. Rəsmi Bakının cari ildə də daha böyük uğurlara, nailiyyətlərə imza atacağı gözləniləndir və bu da səbəbsiz deyil. Əvvəla ona görə ki, Azərbaycan digər Cənubi Qafqaz ölkələrində fərqli olaraq, hansıa himayəyə də ehtiyac duymur, vasitəciliyə də. Eyni zamanda, rəsmi Bakı ilə bağlı Qərbin də, Rusiyanın da hansısa bir qurması ola bilməz. Əksinə, indi enerji təminatı məsələsində məhz Azərbaycana ehtiyac duyulur. Avropanın ən qabaqcıl, ən inkişaf etmiş ölkələri Bakı nefti və qazı ilə enerji böhranına tab getirəcəkləri qənaətindədir. Belə olan halda, ölkəmizə qarşı hansısa bir "xoşagelməz addım" Qərbin qətiyyən maraqlarına xidmət edə bilməz. Bu baxımdan da cəsarətlə deyə bilərik ki, qonşu ölkələrlə bağlı düşününlənlər Azərbaycanla bağlı heç kəsin ağılna belə gəle bilməz. Həm də axı ölkəmizdə hansıa bir nifaq ocağı yoxdur ki, istər Qerb, istərsə de Rusiya ondan istifadə edə bilsin. Əksinə, bütövlükdə dünya ictimaiyyəti çox yaxşı bilir ki, bu gün regionda sülhün, sabitliyin, stabilliyin həm təminatçısı, həm qaranti, həm də qoruyucusu elə Azərbaycandır. Bu gün Azərbaycanın dönyanın bir çox ölkələri ilə yüksək səviyyəli əlaqələrini, əməkdaşlıqlarını, strateji yaxınlıqlarını elə Qerb də bilir, Rusiya da. Xüsusən də, Türkiye kimi bir qardaş ölkə ilə olan strateji münasibətlər, tərəfdəşliliklər fonunda ölkəmizə pis nəzərlə belə baxmağa cürət belə edəcəyi ağıla gələn deyil. Ölkəmiz heç zaman başqa bir Cənubi Qafqaz ölkəsi kimi alet ola bilməz və Azərbaycan-Türkənə tandemi fonunda hansısa məkrili niyyətin baş tutmayaçağı indi hər kəsə bəlliidir və buna görə də ölkəmizlə bağlı fikirlər, niyyətlər belə qonşu ölkələrlə eyni ola bilməz. Bu baxımdan da məhz Cənubi Qafqaz ölkəsi olan Azərbaycan üçün 2026-cı ilin tamamilə stabillik, sabitlik dövrü, hətta dərhal sürətli inkişaf merhəlesiinin ən sürətli dövrünün başlangıcı olacağı zərrə qədər də şübhə doğura biləməz...

Inam Hacıyev